

noho rakouského soudu, aby za účelem zjednodušení služby soudní bylo dovoleno soudu, naskytne-li se mu sporná otázka, zeptati se přímo u nejvyšší soudní instance, jak to má rozhodnouti. Vedle jednoduchosti docí-
lilo by se takto i důslednosti soudního rozhodování, takže by nebylo různých názorů o téže věci, čímž by vzrostla i úcta poddaných k zákonu, k právu a k soudu. Tehdy Zeiller skvělým způsobem dokázal nesmyslnost návrhu, který by ve svých důsledcích přímo olupoval občanstvo o možnost dovolati se spravedlnosti proti nesprávnému, na pochybném výkladu zákona vybudovanému rozhodnutí, který by chybu, jež se lidem vždycky může přihodit, učinil nenapravitelnou a důslednosti by obětoval spolehlivost rozhodování. Nejvyšší míra věcné a formální správnosti soudních rozhodnutí spočívá právě v možnosti instančního přezkoumání věci. To bylo asi roku 1809.

Ale roku 1932 praví prof. Krejčí na str. 190: »Rozhodně však myslím, že by způsobem tuto naznačeným, tím, že by rozhodoval jediný soudce sám a že by nebylo z jeho rozsudku odvolání, vážnost soudu jen získala a jurisdikce ozářena byla jakousi gloriolou neomylnosti, vzbuzující důvěru a udržující skepsi na uzdě.« Ovšem, že při tom autor myslí na trestní soud. Ale pak jest jeho učení hodno Robespiera. Uvádí-li se hlas z Německa, že soudy podléhají tlaku stranictví, uvádí-li se z Československa hlas, vytýkající časté kolísání nebo chybování nejv. soudu v některých věcech, čekalo by se logicky volání, že je třeba zvýšiti úroveň soudnictví a pevněji zajistiti naprostou, nejen formální nezávislost soudců. Na místě toho se navrhuje reakční návrat k soudnictví inkvisičnímu, zrušení poslední záruky právní bezpečnosti přezkoumáním soudních rozhodnutí vyššími instancemi — ale za to také odněti soudu práva trestati, takže by se soudce omezil na prostý výrok, že čin obžalovaného je skutečně zločin — a trest by vykonalo pachatelovo svědomí...

K tomu již nemám, co bych podotknul. Jenom jedna věc ještě zbývá, a to je známý Aristotelův pojem eunomie. Není třeba rozněčt tu nauku harmonie mezi zákonem a smýšlením občana. Snad celá zoufalá nauka Machiavelliho nespočívá v ničem jiném, než v tom, že ve své vlasti viděl nedostatek a zároveň nedosažitelnost té eunomie, bez níž život národa a státu není možný. Jestliže tedy prof. Krejčí na str. 113 praví: »Uzákoněná mravní norma přestává býti normou mravní, neboť pozbývá vlastnosti, která činí nějaký společenský úkaz mravním, totiž znaku vnitřní závaznosti« — mýlí se. Právní normy musí podržeti svou vnitřní závaznost, má-li býti život ve státě vůbec možný. Miliony občanů konají to, co zákon na nich požaduje, aniž si jsou vůbec vědomi, že se věcmi toho druhu zákon zabývá, miliony občanů plní ustanovení zákonů, aniž je napadne myšlenka, že k tomu mohou býti mocí donuceni. Násilné zakročení právní mocí jest a musí býti v nesmírném příboji života jen poměrně výjimečným zjevem. Zákon má a také musí míti moc výchovnou, jinak by musila přijít katastrofa. I dosti tvrdý řád, je-li schopný života, se vžije. Bezděčně a z vnitřní závaznosti se zachovává.

Není dost exekutorů, kteří by musili zasáhnouti, kdyby lidé dobrovolně neplnili svých závazků k spoluobčanům a ke státu. V tom moři žalob a exekucí by zašel svět naší civilisace. A konec revoluce je patrný jen z toho, že už masy lidí žijí dobrovolně pod novým právním řádem, přijímají jej za pravidlo svého pospolitého života.

V tom nelze neviděti prvek mravní s hlediska statického i s hlediska dynamického.

Vůdčí ideou práva je spravedlnost. Kde se od ní odchylují lidé, povolání k tomu, aby jí sloužili, chybují se; musíme je podrobiti kritice nejpřísnější, ať to jsou zákonodárci nebo vykonavatelé práva. Ale není a v dohledné době nebude kultury bez práva. Každý lid má právo, jaké si zaslouží. Zvýší-li se hladina obecné mravnosti, zvýší se i hladina práva. Ale ani v oboru práva není správné obracet se zády k směru skutečného pokroku a hlásat věci, které vývoj dávno smetl do propadlého dějin.

Za drem Ferdinandem Pelcem.

Dne 15. září t. r. zemřel v Zábřehu n. O. a dne 17. září byl zpopelněn v Mor. Ostravě notář dr. Ferdinand Pelc.

Dr. Ferdinand Pelc narodil se 10. května 1876 v Kladrubech u Kelče na Valašsku. Po odbytých gymnasiálních studiích ve Val. Meziříčí a universitních v Praze působil od roku 1899 v soudní službě u krajského soudu v Novém Jičíně, pak od roku 1903 jako kandidát notářství ve Voticích a Turnově v Čechách, v Bystřici p. Pernštýnem, v Rožnově a od 1. listopadu 1904 v Mor. Ostravě a jako notář od 1. října 1907 ve Slezské Ostravě a od 27. října 1919 v Mor. Ostravě.

V Mor. Ostravě i Slezské Ostravě jako koncipient i jako notář rozvinul dr. Pelc obsáhlou činnost veřejnou; tomuto kraji, kde život rychleji a vášnivěji bije, kde německý velkokapitál v uhelných dolech a železárnách utiskoval politicky, národnostně i hospodářsky český živel, kde vládl pověstný markýz Géro (arcivévoda Bedřich), věnoval dr. Pelc svůj veškerý volný čas, své bohaté zkušenosti i vědomosti, ba lze říci celou svoji životní energii. Poslechl volání Petra Bezruče a dal se v boj za národnostní a hospodářské i politické osvobození svého lidu. A tak vidíme dra Pelce v pilné práci v osvětových, hospodářských a politických spolcích, brzy je postaven v čelo Slezské Matice Osvěty Lidové pro Těšínsko ve Sl. Ostravě, která pod jeho vedením rozvíjí bohatou činnost kulturní i hospodářskou, po převratě je předsedou plebiscitní komise pro Těšínsko, své zkušenosti a poznatky z této doby popisuje v pěkné své knize »O Těšínsko«, a pak předsedou zemské správní komise pro Slezsko, kteroužto funkci zastává až do spojení Slezska s Moravou, pak je členem zemského zastupitelstva a zemské komise finanční v zemi mor.-slezské. Dále byl dr. Pelc dlouholetým předsedou Národního divadla mor.-slezského, Moravsko-slezských elektráren a členem státní elektrárenské rady.

Jako notář požíval velké důvěry své početné klientely a vychoval našemu stavu celou řadu zdatných kandidátů, kteří působí dnes na různých místech.

Pohřbu dra Pelce zúčastnily se nepřehledné řady lidu městského i venkovského z Mor. Ostravy a bližšího i širšího okolí, celá řada osobností politického, hospodářského i kulturního života a mnoho jeho kolegů notářů; za notáře čsl. rozloučil se při pohřbu se zesnulým notář dr. Josef Togner a za jeho personál a bývalé i nynější koncipienty poděkoval zesnulému kol. dr. Eduard Novotný.

Notáři čsl. zachovají dru Ferdinandu Pelcovi čestnou a vděčnou vzpomínku.

tg.